

INNOVATIVE METHODS AND APPROACHES IN LITERATURE TRAINING OF STUDENTS - FUTURE TEACHERS

Assoc. Prof. (Lina) Galina Lecheva, PhD

Department of Technical and Natural Sciences,
Silistra Branch, "Angel Kanchev" University of Ruse
Phone: +359 88 540 0647
E-mail: glecheva@uni-ruse.bg

Abstract: *The present study seeks a solution to the problems arising during the practical training in Bulgarian language and literature of the intern-teachers. Presenting a personal perspective on what is happening, this text illustrates how modern methodological achievements are applied in literature education or why they are so difficult to apply.*

Keywords: *Innovative methods, future teachers, literary education*

ВЪВЕДЕНИЕ

СМЯНАТА НА ФОКУСА в обучението от преподаване на знания към овладяване на ключови компетентности и РАЗВИТИЕТО НА СПОСОБНОСТТА ДА СЕ РЕШАВАТ ПРОБЛЕМИ извежда на преден план основните характеристики на компетентностния подход:

- интегрирано междупредметно взаимодействие;
- практическа насоченост на обучението;
- ориентация към резултати;
- прилагане на иновативни подходи и практики в процеса на преподаване и учене.

Интегрирането на знания, умения и отношения от една предметна област в друга е важна особеност на компетентностния подход. Излизането от сферата на конкретния учебен предмет предполага въвеждане на контекст на ученето на основата на общочовешки глобални теми.

Изграждането на урока върху глобални теми и осъществяването на връзки с другите предмети изисква целенасочени усилия от страна на учителя и екипна работа с останалите му колеги.

Нарастващата глобална конкуренция и бързото развитие на информационните технологии ускоряват социалните промени. Иновативните подходи се използват като важен инструмент в надпреварата за икономически просперитет и социално благосъстояние. Иновациите се създават от хора с креативно мислене. За да отговори на новите очаквания на обществото образователната система поема нови функции и отговорности.

Установяването и поддържането на ИНОВАТИВНА СИСТЕМА В ПРАКТИКИТЕ ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ ще подпомогне ползотворното и стабилно развитие в цялата страна.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Учителите по Български език и литература са учители по общообразователна подготовка в средното образование (V-XII клас). Подразбира се, че, назначени на една от длъжностите, посочени в Таблица 1., те трябва да изпълняват горе цитираните от НКПД-2011 основни задачи. Това от своя страна изисква те да притежават необходимите умения за изпълнение на тези задачи. За тази цел те трябва да имат нужната специализация, дефинирана чрез областта на необходимите знания.

Още Платон групира гражданите на „Държавата“ по ПРОФЕСИОНАЛНО-КАСТОВ ПРИЗНАК на златни, сребърни и медни. Класификацията, според Яна Рашева-Мерджанова се базира на предопределеността на професионалната дейност на човека от неговото социално положение. В „Значение на образованието, възпитанието и законите“ Платон пише: *„Ако доброто образование и възпитание се запазят задълго, ще създават добри природни качества, добрите пък природни качества, под влиянието на такова възпитание, ще станат още по-добри, отколкото са били...“*

През 1956 г. Б. Тургвил издава в Париж „Изборът на бъдещето“, в която описва особеностите на 120 професии; през 1958 г., в Англия, Дж. Шафи и Р. Едмонс издават енциклопедия на професиите“ с професиограми на 250 професии. Всяка професиограма съдържа данни за институцията, имаща право да обучава по съответната професия, продължителността на обучението и възможностите за реализация и растеж.

Джон Холанд изследва взаимодействието на личността с неговата среда (по скромното ми мнение той копира Платон, използвайки съвременна терминология). Робърт Рийч използва относителния дял на символния труд като разграничителен признак за професионална дейност.

Теоретичните опити за класификация на професиите лягат в основата на съвременните класификации на професиите - ISCO-08, НКПД-2011, които се опитват да отразяват сложността и разнообразието в света на професиите като ги групират по различни признаци – предмет на труда, степен на сложност на труда, степен на квалификация, групи необходими умения.

ISCO-08 и НКПД-2011 не се занимават с институцията, имаща право да обучава по съответната професия, продължителността на обучението и възможностите за реализация и растеж.

Според „Ред за разработване и поддържане на списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от ЗПОО“, Списъкът на професиите за професионално образование и обучение се разработва и актуализира в съответствие с: Класификацията на областите на образование и обучение – 2015 (КОО-2015); Международната стандартна класификация на образованието (ISCED-2013); Международната стандартна класификация на длъжностите (ISCO-08); Националната класификация на професиите и длъжностите (НКПД-2011).

Според КОО-2015
учителите по Български език и литература
и учителите по Чужд език,
са учители с предметна специализация (0114),
което означава, че учебното съдържание
на техните образователни програми (бакалавър и магистър)
трябва да се вписва
в детайлната област 0111 Науки за образованието,
0114 Подготовка на учители
с ПРЕДМЕТНА СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ

В Република България учители с предметна специализация по Български език и литература, се подготвят в седем (7) държавни висши училища. По азбучен ред: Великотърновски университет, Пловдивски университет, Русенски университет, Софийски университет, Тракийски университет, Шуменски университет, Югозападен университет. В тези висши училища учители по Български език и литература се обучават в област на висше образование 1. Педагогически науки, Професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., спец. 1.3.3. Педагогика на обучението по български език и чужд език, спец. 1.3. Педагогика на обучението по български език и история и др. п. ▪ област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология, спец. 2.1.1. Българска филология. ПРИПОМНЯМ, че детайлната област, по своето съдържание обхваща учебни предмети, формиращи преобладаващата част (над 50%) от учебните кредити или от учебното време на учениците/студентите. Актуалните учебни планове на професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... и прилежащите им учебни програми, „вписват“ подготовката на учители по Български език и литература в детайлна област 0232 Български език, литература и лингвистика.

ИЗВОД

Според скромното ми мнение, учебното съдържание на това професионално направление трябва да се вписва в детайлната област 0111 Науки за образованието, голямата група 0114 Подготовка на учители с предметна специализация, за да има синхрон между КОО-2015 и НКПД-2011 и най-вече у тези студенти да се изграждат и развиват компетентности, необходими за упражняване на УЧИТЕЛСКАТА ПРОФЕСИЯ.⁵

REFERENCES

Atanasov, Vl. The methodology of literary education twenty years later. // 07.03.2010. Electronic magazine LiterNet, No. 3 (124). 16.10.2014, (**Оригинално заглавие:** Атанасов, Вл. *Методиката на литературното образование двадесет години по-късно.* // 07.03.2010. Електронно списание LiterNet, № 3 (124). 16.10.2014,

Damyanova 2002. The dialogue in the literary-educational discourse in secondary school. Editorial board: Assoc. Dr. Radka Vlahova and team. Sofia: IC "SEMA RS", 2002. (**Оригинално заглавие:** Дамянова 2002. *Диалогът в литературнообразователния дискурс в средното училище.* Редакционна колегия: доц. д-р Радка Влахова и колектив. София: ИК „СЕМА РШ“, 2002.)

Damyanova 2005. Constructivism – the new educational paradigm? // 10.12.2005. LiterNet E-Journal No. 12 (73). 16.10.2014.. (**Оригинално заглавие:** Дамянова 2005. *Конструктивизмът – новата образователна парадигма?* // 10.12.2005. Електронно списание LiterNet № 12 (73). 16.10.2014.)

Damyanova 2012. Hermeneutics, deconstruction, constructivism in secondary school literature education. Sofia: "St. Kliment Ohridski", 2012. (**Оригинално заглавие:** Дамянова 2012. *Херменевтика, деконструкция, конструктивизъм в образованието по литература в средното училище.* София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2012.)

Dobrev, Teneva 1992. Literary education and interpretation of literary text in school. (**Оригинално заглавие:** Добрев, Тенева 1992. *Литературно образование и интерпретация на художествен текст в училище.*)

Joveva 2002. Mechanisms of power and dialogue in literary and educational discourse. // Bulgarian language and literature, 2002, No. 2 – 3, 22 – 30. INNOVATIVE METHODOLOGICAL STRATEGIES AND APPROACHES... 183 (**Оригинално заглавие:** Йовева 2002. *Механизми на властта и диалогът в литературнообразователния дискурс.* // Български език и литература, 2002, № 2 – 3, 22 – 30. ИНОВАТИВНИ МЕТОДИЧЕСКИ СТРАТЕГИИ И ПОДХОДИ... 183)

⁵ ПО-подробно В: drive.google.com/file/d/1A0w3Zjz_UFsHbVJvJ_hTL3CnpNzXu3Ze/view?usp=sharing

Lecheva, G. (2008) Synergy of the literary and educational discourse. In: "Notices", vol. 3. NC "Daziy Dorostolski". Silistra. 2008. (**Оригинално заглавие:** Лечева, Г. Синергия на литературнообразователния дискурс. В: „Известия“, кн. 3. НЦ „Дазий Доростолски“. Силистра. 2008.[25] Достъпно на: https://lechevag.blogspot.com/2011/03/blog-post_461.html)

Lecheva, G. (2012) Interactive model of permanent pedagogical practice. Dissertation abstract for awarding the educational and scientific degree DOCTOR. (**Оригинално заглавие:** Лечева, Г. Автореферат на дисертация за присъждане на образователна и научна степен ДОКТОР. "Интерактивен модел на перманентна педагогическа практика. Русе. 2012. Достъпен на: <https://drive.google.com/drive/my-drive>)

Lecheva, G. (2015) Experiential education. Q: Educative learning in the "Europe of Knowledge" or the magic of sowing wisdom. Silistra, RITT. 2015. (**Оригинално заглавие:** Лечева, Г. Експерименталното образование. В: Възпитаващото обучение в „Европа на познанието“ или магията да сееш мъдрост. Силистра, РИТТ. 2015. ISBN 978 954 759 321-3). Достъпен на: <https://lechevag.blogspot.com/2015/02/blog-post.html>)

Radev, R. (2015) Technologies of methods in teaching literature. Slavena. Varna. 2015.[с. 7. (**Оригинално заглавие:** Радев, Р. Технологии на методите в обучението по литература. Славена. Варна. 2015.[с. 7])

Teneva, T. (2005) The lesson in literature. Methodology and methodology. "Bishop Constantine of Preslavski" UI. Noisy. 2005. (**Оригинално заглавие:** Тенева, Т. Урокът по литература. Методология и методика. УИ „Епископ Константин Преславски“. Шумен. 2005. Достъпен на: <https://liternet.bg/publish8/tteneva/interpretacia.htm>)